

תמורה נאותה*

1

ציור צבעוני כיסה כמעט את כל הקיר הצמוד לגרם המדרגות בכניסה לבית. עליזה עמדה במרחק מה ופענחה את הטקסט בפינה השמאלית העליונה, אומדת את הדמויות הצבעוניות המצוירות, סכמטיות במקצת, מכוסות בנטיפי צבע.

"זו עבודה של גרבוז", הסבירה עדנה בלומין, שהופיעה שם, נושאת מגש ועליו כד זכוכית דק ושתי כוסות גבוהות. היא השתתה לרגע, אולי לאפשר לעליזה לומר משהו, ומשלא נאמר דבר המשיכה: "רצינו משהו עם נוכחות בכניסה".

עליזה לא הגיבה. דווקא משום שידעה שעדנה מצפה ממנה לאות התפעלות על טעמה האמנותי, ומתוך כך גם על אמצעיה, השתלטה עליה סרבנות גאוותנית והיא הנהנה ושתקה.

עדנה נעמדה לצדה, בוחנת את הציור כביכול במבט טרי, מבטה של האורחת. "אני מאוד אוהבת את גרבוז", הסבירה לעליזה. "בכלל, אני מאוד מתחברת לכל הקונספט של דלות החומר".

עליזה הביטה בבעלת הבית, מבקשת לוודא אם הדברים נאמרו באירוניה. לא היה שום דבר דל חומרית בבית הזה. כבר כשהגיעה לכאן הבינה למה התעקשה עדנה שייפגשו דווקא אצלה. היא רצתה שתראה את הבית שלה. להציג לה את עושרה ומכאן גם להפגין את כוחה. הבוקר כעסה על עצמה שלא התעקשה שייפגשו בבית קפה בעיר, אבל כשהזינה את הכתובת בטלפון, לפני שיצאה מהבית, הבינה שבלבלה את רחוב אהבת ציון עם רחוב חובבי ציון, שהשמות "תל אביב" ו"רמת גן" מטעים, ולמעשה עדנה קרובה אליה מאוד, מרחק עשר דקות רכיבה באופניים. אין שום סיבה שלא ייפגשו בביתה במקום שתטריח את עצמה למרכז תל אביב. ובכל זאת לא האמינה, כשהגיעה לכתובת שנתנה לה עדנה, שישנם בתים פרטיים כאלה בתוך העיר עצמה.

עדנה קיבלה אותה בשמחה ושאלה אם מצאה בקלות. עליזה אישרה, והתעלמה ממה שמאחורי השאלה, תשוקתה של עדנה לראות אותה מתרשמת עד יראה מהבית הזה. "מה תשתי?" שאלה אותה עדנה, ועליזה, צמאה מהרכיבה, ביקשה מים קרים.

עכשיו, כשחזרה עדנה עם המשקאות, הניחה שתכוון אותה לשבת בסלון, אבל עדנה כבר פנתה אל המדרגות: "בואי נעלה לחדר העבודה שלי".

עליזה צייתה ועלתה אחריה. המדרגות היו מעט צרות מדי, היא הרגישה שאין לה די מקום להציב את כף רגלה ונאחזה במעקה העץ הבהיר, המשווה בלכה בגון מט. עדנה נעה

* פתיחה של נובלה בכתובים.

בזריזות לפניה, נושאת את המגש. היא מכירה היטב את המדרגות האלה, ידעה עליזה, ובכל זאת, בת כמה היא – כמעט שבעים?

"בבקשה", עדנה החוותה על דלת פתוחה כדי מחציתה, ועליזה נכנסה לחדר מרווח, שחלון גדול קרוע בו ומתחתיו עמד שולחן כתיבה כבד, עם שתי מגירות בכל צד, מעוטורות בידיות פלזי בגוון שבין כסף לזהב. אגרטל זכוכית מגולף ניצב על שולחן קפה נמוך במרכז החדר, ובתוכו זר פרוזיות בצבעי סגול ולבן. עדנה החוותה על הספה הכחולה, שמעליה נתלה ציור אקוורל אבסטרקטי בגוני סגול בהיר וירקרק, והתיישבה מולה על הכיסא הסמוך לשולחן הכתיבה.

"כאן את כותבת?" שאלה עליזה, ועדנה אישרה. "דיס איז וור דה מג'יק הפנס. יש לי חדר משלי", צחקקה אליה. "זה מה שווירג'יניה אמרה שצריך, לא?" התחננה, כאילו נקבה בשם חברה משותפת שלהן.

"היא אמרה שחץ מחדר משלך צריך גם כסף", הזכירה עליזה, ועדנה השמיעה צחקק מועושה, כאילו נאמר דבר-מה שלא נוהגים לומר בקול.

למה, בעצם, היא חשה טינה כלפי עדנה, הספיקה עליזה לשאול את עצמה כשמוזהה עדנה את המים לכוסות הזכוכית הדקות. בגלל שהספר שלה גרוע? היא תרגמה כבר ספרים גרועים כאלה. אפילו גרועים ממנו. בגלל שהיא מתעקשת להפגין מולה את הכסף שלה? שטויות. היא צריכה לשמוח שיש לה לקוחות בעלי אמצעים. לא, זה רק החדר הזה, עם הספה והשולחן עצום הממדים והחלון שעץ סיגלון בפריחה נשקף ממנו, שבגללו היא נוטרת לה. איך זה שהיא צריכה לעבוד בפינה מאולתרת בסלון, ולעדנה בלומין יש חדר עבודה בקומה השנייה של בית פרטי בתוך העיר?

עליזה לגמה מהמים. עקבות טעם משונה, שהתקשתה לפענח, עמדו בהם. "לוונדר", חייכה עדנה בסיפוק כשהבחינה בהבעת פניה. "נכון זה נהדר? למדתי את זה מחברה שחיה בקליפורניה."

עליזה הנהנה והניחה את הכוס על תחתית עץ מגולפת שעמדה על שולחן הקפה. לא היה אפשר עוד לדחות את העילה שלשמה נפגשו עכשיו. "אז בואי תגידי לי על מה רצית לדבר אתי."

עדנה כמו חיכתה לרגע הזה. היא לקחה ערמת דפים מודפסים והרכיבה משקפי קריאה. "היו פשוט כמה דברים שלא נראו לי בתרגום, ורציתי לעבור עליהם יחד אתך." עליזה הנהנה באי-נחת. זו לא עבודת תרגום שהיא גאה בה, אם כי להגנתה עומדת העובדה שהטקסט העברי ששימש לה בסיס היה בעייתי מלכתחילה. "אז ככה", עדנה עברה על פני הדפים. "פה, למשל, תרגמת 'אל תסתכל בקנקן' ל-'don't

judge a book by its cover".

עליזה הנהנה. "כן?"

"אני לא אוהבת את זה."

"אבל זה בדיוק התרגום של אל תסתכל בקנקן לאנגלית."

על פניה של עדנה עברה עווית של אי רצון. "זה לא בדיוק מעביר את זה." עליזה שיכלה את רגלה השמאלית על ברכה הימנית. "באיזה מובן זה לא מעביר את

זה?"

"במובן שלהסתכל בקנקן זה לא כמו לשפוט ספר על פי הכריכה," הסבירה עדנה.
עליזה הביטה בקרני שמש שנשברו על כד הזכוכית והתפצלו למניפת צבעים בתוך
המים שבו. האם החמיצה משהו?
"תרגום של ניבים זה הרבה פעמים בעיה," ניסתה להראות כאילו היא מבינה לנפשה
של עדנה, "ולעתים קרובות אין משהו ממש דומה, אבל כאן יש משהו שהוא בדיוק עם
אותה משמעות, אז אני לא מבינה מה מפריע לך..."
"תראי," קוצר רוח כבוש נשמע בקולה של עדנה, "בתור התחלה, הביטוי לשפוט ספר
לפי הכריכה הוא מאוד שחוק."
"גם אל תסתכל בקנקן זה לא הניב הכי מקורי במילון," החזירה עליזה.
"כן," הסכימה עדנה, "אבל כשאת מתרגמת אותו לאנגלית נולדת משמעות חדשה
לגמרי. אני יוצרת משהו מקורי. תחשבי איך זה נשמע באנגלית, דונט לוק אין דה ג'אג –
"pitcher".
"סליחה?"
"קנקן זה pitcher".
"אני למדתי שקנקן זה ג'אג," התעקשה עדנה. "בכל אופן, דונט לוק אין זה פיצ'ר זו
מטפורה חדשה לגמרי וזה נפלא."
"אבל זה לא נשמע טוב באנגלית," הסבירה עליזה.
"אני אוהבת את זה!" התריסה עדנה.
הפגישה, שעליזה הסכימה לה מלכתחילה כדי לחסוך מעצמה אי נעימות, הפכה עכשיו
לעיימות מהסוג שממנו ביקשה להימנע. "תראי," ניסתה, "אם היית כותבת לשים לב, זה
לא היה נראה לך מוזר שאני מתרגמת את זה ל-pay attention. הרי אם הייתי מתרגמת
את הניב מילולית זה היה נשמע נורא."
עדנה הנידה בראשה באי רצון. "לא," עמדה על דעתה. "זה לא אותו דבר. את יודעת
מאיפה הביטוי הזה, אל תסתכל בקנקן? פרקי אבות," היא אמרה את המילים בחשיבות.
"את יודעת, רבי יהודה הלוי היה אומר, אַל תִּסְתַּכֵּל בְּקִנְקָן, אֶלָּא בְּמָה שֵׁשׁ בוּ. יֵשׁ קִנְקָן
חֲדָשׁ מְלֵא יֶשֶׁן, וְיֶשֶׁן שֶׁאֵפֵלוּ חֲדָשׁ אֵין בוּ."
"יהודה הנשיא."
"סליחה?"
"יהודה הנשיא. יהודה הלוי זה בספרד בימי הביניים."
"ומה אמרתי?" התפלאה עדנה.
עליזה החוותה תנועה של ביטול בידה. "לא חשוב."
"יש לביטוי הזה כאלה שורשים עמוקים!" השתאתה עדנה. "באנגלית זה ייצור עולם
חדש של משמעויות. יעשיר את הספר. ייתן לו משהו חדש שהוא יקבל בתרגום, במקום
לאבד..."
"אבל זה יישמע רע באנגלית," קבעה עליזה. "זה לא אנגלית," תיקנה.
עדנה משכה כתפיים. "אני כתבתי את הספר הזה."
"ואני מתרגמת אותו לאנגלית."
"בדיוק," הסכימה עדנה. "אני הסופרת ואת המתרגמת."

"אני כותבת את הספר הזה מחדש באנגלית. זה מה שנקרא לתרגם."

עדנה נראתה מופתעת, כאילו נגלה לה דבר מה שלא שיערה. הספר פרי עטה, שקדים וצימוקים, היה מונח ביניהן על שולחן הקפה. על שדרתו הודפס סמלו של בית ההוצאה, הוצאת ספרים מוכרת שעברה, בצוק העתים, להוציא לאור ספרים גם במימון המחבר. מבטה של עליזה השתהה על העטיפה. תצלום נוף גנרי ועליו שם המחברת ושם הספר, שנראו דהויים משהו בשל גונם החיוור.

"כשאני מתרגמת ספר לאנגלית אני שמה את השם שלי ואת המוניטין שלי על התרגום," הסבירה לעדנה. "אני מאוד פתוחה לעבוד עם הסופר ולשמוע הצעות, אבל אני לא יכולה להתפשר על המקצועיות שלי."

עדנה לא ענתה. אחרי שתיקה לא קצרה אמרה פתאום: "את יודעת, את מאוד יקרנית."

היא הטיחה בה את המילים. הטינה בעבעה מהן. עליזה הרגישה רטט של בהלה עובר בה, נגד רצונה. אחרים היו רואים במילים האלה אות כבוד. משהו להתגאות בו. כן, הם יקרנים. הם הטובים ביותר בתחומם ונוקבים בשכר שהוא תמורה נאותה לכישריהם. ועדיין לא יכלה להיישיר מבט אל עדנה ולומר לה את המילים האלה. רק ציינה בשפה רפה שזה בדיוק המחיר שהסכימו עליו.

"כן," אישרה עדנה באי רצון. "אבל בינתיים עשיתי כמה בירורים. זה בהחלט בקצה העליון של הסקאלה. עם כל הכבוד, את לא ג'סיקה כהן."

בפגישתן המקדימה, בבית קפה לא רחוק מכאן, כששידלה אותה לקחת על עצמה את תרגום הספר, סיפרה לה עדנה שבילתה שלוש שנים בפורט וורת', טקסס ("בעלי היה הרבה שנים בכיר באלבטי"), ועל כן האנגלית שלה ללא רבב. למעשה, היא יכלה לתרגם את הספר הזה בעצמה, אבל חשוב לה, כמו בכל דבר בחיים, להיעזר באנשי מקצוע הטופ של הטופ. "מאני איזו נו אובג'קשן," הבטיחה לה אז, וכשעליזה היססה ואמרה שהיא עסוקה מאוד הוסיפה: "ניים יור פרייס."

המילים האלה החניפו לה. אנשים ביקשו על פי רוב לדעת כמה יעלה להם התרגום. גיששו בזהירות לראות אם יש מה לדבר על הנחה במחיר. לפעמים התמקחו ממש. איש מעולם לא ביקש ממנה לנקוב במחיר, לדרבן אותה לדרוש סכום גבוה. עדנה אישרה את המחיר בלי להניד עפעף ואפילו רשמה צ'ק על מחצית הסכום בו במקום, בלי שביקשה ממנה. הספר היה חסר ערך, כמוכן. תמונות מחיי ילדה ונערה צעירה בחיפה של שנות החמישים והשישים. ניצולי שואה. רכוש נטוש. קצת יידיש, קצת ערבית. מתחים עדתיים. אהבה ראשונה. ובכל זאת עליזה הרגישה שעשתה כמיטב יכולתה. ששיפרה במשהו את הטקסט כשכתבה אותו משמאל לימין. ועדנה הודתה לה כל כך שלקחה על עצמה את התרגום, ענתה לשאלות שהציגה לה במהירות ובאריכות, והוסיפה בשולי כל מסר כמה היא גאה ומתרגשת שהיא, עליזה גרינליף, מתרגמת את הספר שלה לאנגלית. לכן הבקשה הקצרה, התובענית, להיפגש כדי לדון ב"כמה דברים שעלו מהטקסט ששלחת לי" הפתיעה אותה, ואף שניחשה שעדנה לא לגמרי מרוצה מהתרגום, בכל זאת לא הייתה מוכנה לטענה המופרכת שלה בעניין הקנקן והספר.

"אז מה את אומרת?" שמעה את עדנה.

היא הייתה צריכה להסתכל בקנקן. לשפוט את הספר של עדנה על פי הכריכה. היא הייתה צריכה לסרב לקחת על עצמה את העבודה הזאת.

"תתקני את זה? סימנתי לך בדיוק איפה צריך לעבור. זה רק ארבעה-חמישה דברים. מה שאת לא מבינה את יכולה לשאול אותי."

"אני אסתכל על זה," הסכימה עליזה באי רצון. "אבל אני לא אחתום את השם שלי על טקסט שאני לא שלמה איתו."

עדנה נראתה מופתעת, כאילו לא עלה בדעתה ששמה של עליזה יופיע גם הוא על התרגום. עליזה קמה ללכת. הפגישה הזו הייתה מיותרת מלכתחילה. היא התקשתה להגות את המילים אבל ידעה שתכעס על עצמה במשך שבועות אם תיאלם עכשיו. "הסכמנו שתעבירי לי את החצי השני של התשלום," הזכירה.

"כשתחזירי לי את הטקסט המתוקן," קבעה עדנה, ולעליזה לא נותרו כוחות להתווכח. היא יצאה, התירה את האופניים שנעלה בחצר, ורכבה משם, להוטה להסתלק מהמקום.

היא נסעה מערבה, מסתבכת בסמטאות, ללא יעד מוגדר. כביכול, היא צריכה לחזור עכשיו הביתה מהר ככל האפשר. גם כך בזוזה כבר חצי יום, אם לוקחים בחשבון את הזמן שלקח לה להתלבש ולהתארגן, ואת העובדה שהתקשתה להיכנס לעבודה הבוקר, כי ממילא תצטרך להפסיק עוד מעט כדי לצאת לפגישה הזו. ובכל זאת לא רצתה לשוב על עקבותיה. היא הייתה צריכה לדבר עם מישו. עליזה הוציאה את הטלפון. אחת עשרה ורבע. היא התקשרה לאמילי. אולי היא תוכל לרדת לארוחת צהריים מוקדמת.

2

אמילי חיכתה לה כבר על הדלפק בבית הקפה שמתחת למשרד שלה. "לקחתי לך קפה קר וסלט ניסואז. יש לי חצי שעה זריזה."

בכוונה לא הודיעה לאמילי שהיא ממש כאן בסביבה, כדי לא להלחיץ אותה באמצע יום העבודה, אבל אמילי הרגישה, כנראה, איזו דחיפות בקולה והתרצתה.

"אז מה קורה? מה מביא אותך לפה באמצע היום?"

עליזה סיפרה על הפגישה עם עדנה בלומין. התאמצה לסגל לעצמה טון אירוני, משועשע, למסור מבעדו את הדברים. אמילי הטתה את ראשה לאחור וצחקה בקול כשסיפרה לה על הוויכוח בעניין הקנקן והספר ולרגע נדמה היה לעליזה שהיא שומעת את אמה צוחקת. "את רצינית? דונט לוק אין דה פיצ'ר?"

"זה מה שהיא רצתה שאני אכתוב."

"תגידי לה, There is no situation. אין מצב!"

היא סיפרה לאמילי על "וירג'יניה", על ה"חדר משלה". על ההכרזה שיכלה לתרגם את הספר בעצמה.

"מה עם בקה?" שאלה אמילי. "היא לא אמורה לחסוך לך את זה? בשביל מה יש לך סוכנת?"

"בקה מייצגת רק סופרים שיש להם סיכוי להימכר בחו"ל. היא לא מתעסקת עם

כאלה. אם אני רוצה להתפרנס מתרגום ספרות ולא לחזור לתרגום מסחרי אז אני צריכה לקחת גם דברים כאלה."

אמילי שקלה את הדברים, מחשבת. "אז אם בקה חושבת שאין לה סיכוי בחו"ל למה כל כך חשוב לה לתרגם את הספר שלה? זה לא שמישהו פה שמע עליה, אה?" עליזה הנידה בראשה. "אבל בדיוק בגלל זה היא בטוחה שבארץ סתם לא מפרגנים ומחכה לה עתיד מזהיר באמריקה. את יודעת, Hope springs eternal."

"התקווה מזנקת נצחית, את מתכוונת." עליזה צחקה. עכשיו, לצדה של אמילי, הרגישה שרוחה טובה עליה. שהצליחה לנער מעליה את עיקר אי הנעימות שהשרתה עליה הפגישה עם עדנה. "אבל למה בכלל נפגשת איתה?" שאלה אמילי והסיטה ממנה את קערת הסלט שלה, שנותרו בה רק קרעי חסה ופיסות בצל. "היא רצתה לעבור על כמה דברים." "נו? היא לא יכולה להרים טלפון?" "היא ביקשה שניפגש."

אמילי נראתה כאילו עמדה לומר משהו ועצרה בעצמה. אחרי רגע שאלה: "ההסכם שלך כולל פגישות עבודה כאלה?" עליזה התפתלה. "לא הגדרנו את זה. את יודעת איך אני עובדת. בדרך כלל זאת לא בעיה, אבל היא רצתה שניפגש פנים אל פנים, ו..." "ולא היה לך נעים להגיד לה לא, השלימה אמילי, ועליזה הרכינה ראש לאישור, מצפה לנזיפה, אבל אמילי הביטה בה ברחמים. "טוב", פסקה. "מה שהיה היה. מעכשיו את מתמחרת את הפגישות האלה." "מה הכוונה?"

"כשאת נותנת הצעת מחיר את אומרת שהוא כולל מעבר על טיוטה ראשונה בהתכתבות או בטלפון. אם הלקוח מתעקש על פגישה את מחייבת אותו בתעריף לפי שעה. זה יוריד לך את מספר הפגישות בשמונים אחוז, והעשרים אחוז האחרים לפחות יהיו בתשלום. את מבטיחה לי שמעכשיו תעשי את זה?" עליזה אישרה בניד ראש נרפה.

"מה את חושבת, איך אני למדתי? גם לי היו עושים תרגילים בלי סוף בהתחלה. ככה זה בארץ הזאת."

עליזה הנהנה וקיוותה שאמילי לא תתחיל עכשיו בנאום הוצאת דיבת הארץ שהכירה לפני ולפנים. אבל אמילי הביטה בה וחייכה אליה: "את יודעת, את כל כך מזכירה לי את אמא."

מזור, חשבה עליזה. כי גם היא מסתכלת באמילי ורואה את אמן, ננסי גרינליף. אותו עור זית ושער שחור מאפיר, גולש על הכתפיים, עם אותו קמט כפול חורץ את הרווח בין הגבות, אותן עצמות לחיים מחוטבות ועיניים גדולות שריסיהן עבותים, אבל גם אותה לסת בולטת מעט ושיניים גדולות מדי.

"את בדיוק כמוה", אמרה אמילי. "איך היא הייתה יושבת שעות, מתרגמת בשביל כל מיני דוקטורנטים ופרופסורים כדי שיאשרו להם את התזה וייתנו להם קביעות. היא הייתה

משקיעה את הנשמה ואחר כך צריכה לרדוף אחריהם שישלמו לה. הישראלים אכלו אותה בלי מלח. הכול יהיה בסדר ועליי את לא סומכת? ושוטף פלוס לכי חפשי את החברים שלך ותכף תיכנס לי קרן השתלמות – אכלה את כל התירוצים שלהם.
"אני לא זוכרת את זה."

"ברור," הסכימה אמילי. "היית קטנה מדי."
אמילי מבוגרת ממנה רק בשלוש שנים. זה לא שהייתה קטנה מדי. איכשהו הצליחה לאטום אוזניים, לא לשמוע את אביה גוער באמה, את אמה מטלפנת בדחילו, נאבקת בעברית, מבקשת את התשלום שהיה אמור להגיע כבר לפני חודש.
"הייתה אז כזאת אינפלציה," נזכרה אמילי. "לפעמים הכסף איבד חמישים אחוז מהערך עד שהוא היה מגיע. מדינה דפוקה."

אמילי כועסת מפני שהמשמורת על הילדים קושרת אותה לכאן. לכן היא מלאת מרידות על כל דבר בישראל, מהלכלוך ומזג האוויר ועד מוסר התשלומים.
"אין לך מושג כמה אני רוצה לעוף מפה. להתחיל מחדש."
עליזה ניסתה לעודד אותה. אורי בן שלוש עשרה ואפילו עיליי כבר בן עשר. עוד שמונה שנים הוא כבר בוגר.

"את יודעת בת כמה אני אהיה בעוד שמונה שנים? בת חמישים ושבע. זה גיל להתחיל מחדש? מה אני אעשה, אגש לבחינות לשכה בארצות הברית? אעבוד בתור מזכירה משפטית?"

עליזה שתקה. כמו תמיד, אמילי הדפה את טיעוניה והותירה אותה ללא מענה. אבל גם אחרי שניצחה בוויכוח לא הרפתה: "ואיפה אני אתחיל לחפש מישהו? אף אחד בן פחות משבעים לא יסתכל עליי. אולי אני אלך ישר לבית אבות בפלורידה. וחוץ מזה מה, אני אעזוב ילד בצבא?"

"חשבתי שהתוכנית שלך זה שעיליי לא ילך לצבא וילמד בקולג' באמריקה."
"זה החלום שלי," אמרה אמילי, "אבל יש גם את אבא שלו. ויש לו רצונות משלו, לבן זונה. לכי תדעי מה יהיה. אבל את, מה מחזיק אותך פה? יונתן משתחרר עוד כמה? שנה וחצי? יאללה, קחי את הדברים ועופי מכאן."
"זה לא כל כך פשוט."

"ברור שלא. זה אף פעם לא פשוט. אבל מתי אם לא עכשיו? את יודעת שאין לי הרבה דברים טובים להגיד על אבא ואימא בכל מה שקשור לניהול החיים שלהם, אבל לפחות הם עשו משהו. קמו ועזבו. לא משנה שזאת הייתה הטעות הכי גדולה שלהם, אבל הם ניסו לכוון את החיים לאנשהו, לא רק להיסחף עם הזרם."

"לפי איך שאת מתארת את זה הם קפצו ראש מהניאגרה."
אמילי הנידה ראש לאישור. "כמו כל החברים שלהם. מה שמזכיר לי: דן מת. דן של אלינור."
"באמת? איך את יודעת?"

"ג'רמי הודיע לי. אתמול הייתה לווייה."

עליזה חשבה על האיש עם הזקן העבות שהיה בא לשחק שחמט ולעשן מקטרת עם אביה. אלינור אשתו הייתה יושבת עם אמה במטבח והיא ואמילי פטפטו באנגלית עם הבנים, ג'רמי, שהיה מבוגר ממנה אבל צעיר מאמילי, ורון, הקטן.

"לי הוא לא הודיע."

"אולי הוא לא זוכר אותך. התפלאתי שהיה לו את המספר שלי. האמת? התפלאתי שהוא בכלל התקשר."
 "אז נלך לשבעה?" הציעה עליזה.

אמילי העוותה את פניה באי רצון. "אין לי מה לעשות? אולי שלושים שנה לא ראיתי אותם. חוץ מזה, ישבתי שבעה פעמיים בחמש שנים האחרונות. הספיק לי." גם היא ישבה שבעה פעמיים בחמש השנים האחרונות, ובכל זאת, לא נעים. דן היה חלק מהעולם שלה כשהייתה ילדה. הוא ואלינור באו גם להלוויות של שני הוריה. נכון, הילדים שלהם לא באו. במובן הזה אמילי צודקת, אין לה מה לחפש שם. היא בקושי זוכרת אותם: ג'רמי ורון ו – איך קראו לגדול? הוא היה כבר נער מתבגר כשהיו הן ילדות. לא הצטרף להוריו כשביקרו אצלם. "איפה הם יושבים?" שאלה את אמילי.
 "אצל דייוויד. ברמת החייל נדמה לי. או הדר יוסף."

"תשלחי לי את הכתובת. אולי אני אלך."

"באמת?" אמילי צידדה אליה מבט. עליזה הסבה ממנה את עיניה. מה אחותה חושבת עליה? מחפשת לה חברה בשבעות רחוקות, כמו איזו קשישה בודדה?
 אמילי הוציאה את הטלפון שלה. אצבעותיה נעו במהירות על המסך. "שלחתי. תייצגי אותנו בכבוד. טוב," החזירה את הטלפון לתיקה, "אני צריכה לזוז. תדברי אתי, לולו. ספרי איך היה."